

Referat af møde i Brugerråd NV, Naturstyrelsen Vestsjælland d. 6/6 2011 kl. 15.00

Deltagere:

Ole Hansen, Danmarks Jægerforbund
Lis Dannenberg, Kalundborg kommune
Peder Toft, Danmarks Idrætsforbund
Gert Leif Gylvig, Sammenslutningen af sommerhusejere i Odsherred
Hanne Orht, Friluftsrådet
Lasse Braae, Dansk Ornitologisk Forening
Martin Hansen, Familielandbruget
Jens Peter Simonsen, skovrider, Naturstyrelsen Vestsjælland
Carsten Poulsen, skovfoged, Naturstyrelsen Vestsjælland.
Palle Graubæk, referent, Naturstyrelsen Vestsjælland

Fraværende:

Annelis Stamm, Odsherred kommune
Jon Feilberg, Danmarks Naturfredningsforening

Ad dagsordenens pkt. 1. Godkendelse af referat af 15/12 2010

Det udsendte referat godkendt uden bemærkninger.

Ad dagsordenens pkt. 2. Nye skove til fri teltning.

På sidste brugerrådsmøde drøftedes mulighederne/behovet for flere skove til fri teltning. På trods af brugerrådets indstilling om, at der ikke var noget åbenbart behov for udpegning af nye skove til fri teltning, er det efterfølgende besluttet, at udlægge Stokkebjerg Skov, ved Isefjorden, til fri teltning. Derudover forventes også en skov syd på udlagt til fri teltning.

Udpegningen ikke alene af de 2 skove her i Vestsjælland, men i hele Danmark vil blive fulgt op af en pressemeddelelse fra Miljøminister Karen Ellemann.

Pressemeddelelsen fra Miljøministeren kan læses via dette link:

http://www.naturstyrelsen.dk/Nyheder/Tag_paa_gratis_telttur_i_145_statsskove.htm

Ad dagsordenens pkt. 3. Besigtigelse af udsigtspunkt på Højsandet, jvf. pkt. 5 i sidste referat.

På sidste møde blev det drøftet, om det var muligt at forbedre udsigtsforholdene på Højsandet, og det blev besluttet at besigtige området på dette møde. Tidligere kunne man, når man gik på Højsandet, flere steder se udover de store sommerhusområder, og fornemme dybden i landskabet. Efterhånden er træerne ikke alene på Højsandet men også i flere af sommerhusområderne groet så meget til, at der ikke længere er meget udsigt tilbage. Der er et enkelt højt punkt hvorfra man dog stadig kan se rimeligt omkring.

Der var ønske fra Gert Leif Gylvig, om at man opsatte et tårn på dette sted, således at man kom op over træerne, og derved fik den storslåede udsigt over området, og det ville være et stort aktiv for turisterne i området, at man kunne få mulighed for at komme op i sådan et udsigtstårn.

Der var overvejende enighed i brugerrådet om, at opstilling af et stort tårn oppe på Højsandet var for voldsomt, og spørgsmålet var også om der reelt var besøgsgrundlag nok til så stor en investering. Der var dog enighed om, at en beskæring af nogle træer og buske på visse strategiske steder ville være oplagt, idet man ved et beskedent indgreb kunne genskabe noget af den udsigt, som tidligere havde været herfra.

JPS var enig i betragtningen om ikke at opstille et stort tårn, men at en beskæring et par velvalgte steder af træer og buske ville kunne imødekomme en stor del af ønskerne om en bedre udsigt.

Ad dagsordenens pkt. 4. Besigtigelse og drøftelse af tilgroningen med Rosa Rogusa på Skansehage.

Tilgroning med Rosa Rogusa er de senere år blevet et meget stort problem især langs mange af Danmarks kyster. Mange klitter og klitheder er efterhånden truet med at gro til med roser, og derved mistes den oprindelige flora og fauna i disse meget sårbare områder. Vi har derfor foreslået, at vi på dette møde skulle besigtige Skansehage som dels er et meget godt eksempel på, hvordan roserne over tid, stille og roligt, er blevet meget dominerende, jvf. kortbilaget udsendt med dagsordenen, og dels fordi Skansehage er en del af det store Natura 2000 område, som strækker sig fra Skansehage over Korshage, fjordgabet mellem Rørvig og Hundested og kysten ved Hundested. Vi vil derfor, da det er et Natura 2000 område, skulle prioritere plejen af området ganske højt.

Der er gennem tiderne forsøgt med flere forskellige plejemetoder til at bekæmpe roserne på. Her på Skansehage har enheden for efterhånden en del år siden forsøgt først med knusning af et mindre område dækket af roser, og efterfølgende når roserne skød igen smurt bladene med RoundUp. Det er i dag vanskeligt at erkende hvor dette forsøg blev udført.

Mange andre steder har man også forsøgt med forskellige indgreb for at komme roserne til livs bl.a.:

- Opgravning med rendegraver af roser og rødder. Det er dyrt, og er et meget voldsomt indgreb mod strukturen i jorden.
- Slåning og efterfølgende græsning, kræver mange og robuste dyr, da der også skal græsses uden for den egentlige græsningssæson, og ofte er det på arealer som ikke er egnede til indhegning og græsning.
- Slåning alene kræver, at der slås mange gange og i starten ofte flere gange om året, det er dyrt og kræver at arealet er rimeligt plant, for at man kan køre der.
- Sprøjtning, der arbejdes p.t. i Thy med et projekt, hvori forsøg med sprøjtning indgår, men generelt er der forbud mod kemi på Naturstyrelsens arealer.

For nærværende er de muligheder vi således har til at bekæmpe roserne rimeligt begrænsede. Vi har på nogle få mindre arealer her på enheden, bl.a. på Overby Lyng, Sanddobberne og på et areal ved Fællesfolden ved Bjerger Strand, rimelig succes, med at få bugt med roserne ved at slå dem gentagne gange. Det kan dog kun lade sig gøre disse steder, da det er mindre arealer, som er rimeligt jævne. Hvis det skal praktiseres i større målestok, vil det være meget ressourcekrævende, og der vil også være arealer, som vil være for kuperede, til at der kan køres på dem.

Derudover har vi et forsøg i gang på et privat areal Vrøj ved Saltbækvig, i.f.m. et EU-LIFE BaltCoast projekt, hvor vi trækker roserne op, og efterfølgende har slået de få stubbe der var tilbage på arealet, og samtidig er der etableret græsning med noget robust og nøjsomt kvæg, Galloway, og vi håber at disse tre tiltag i forening kan være med til at fjerne roserne. De optrukne roser er efterfølgende samlet i mindre bunker og brændt af på stedet.

Her på Skansehage kunne denne model måske også være brugbar. Vi har derfor for, dels for at vise hvorledes man trækker roserne op, fået den entreprenør som har udviklet teknikken til at komme i dag og rydde et mindre areal, og dels for at drøfte om metoden er for voldsom, og om man mener at græsning efterfølgende er en realistisk mulighed i dette område.

Der er flere grader af optrækning, dels hvor der gribes fat om buskene og de trækkes op og en stor del af rødderne følger med, og dels hvor roserne først bliver trukket op og jorden efterfølgende grabbes igennem for rødder.

Retfærdigvis bør det nævnes, at det ikke er det optimale tidspunkt, at trække roserne op på, idet jorden er tør og rødderne sidder derfor rimeligt godt fast i jorden. Det bedste tidspunkt er, når jorden er våd sidst på året eller først på foråret.

Efter at have set maskinen i aktivitet var der enighed om at den "milde" grad af optrækning af roser ikke umiddelbart gav anledning til bekymring, idet jorden i stort omfang forbliver urørt. Tværtimod fandt flere, at det så ud som en meget spændende og brugbar løsning, hvorimod den noget hårdere måde med efterfølgende opgravning af rødderne var for voldsom, blandt andet fordi store flager af græstørv også fulgte med.

Flere udtrykte også, at en begrænset målrettet sprøjtning med f.eks. RoundUp, kunne være en mulighed, bl.a. ud fra en betragtning om, at hvis ikke man kan komme af med roserne alene ved en mekanisk behandling, så vil man på sigt alligevel miste den oprindelige flora og fauna i området. Evt. kunne en kombination af optrækning og afskærmet sprøjtning være et godt alternativ. Man bør i den forbindelse være meget opmærksom på, hvis man måtte vælge at sprøjte, at vælge det optimale tidspunkt, således at sprøjtningen får den bedst mulige effekt, og man derved undgår, at skulle komme igen.

Vedr. græsning med kreaturer så var der opbakning til at overveje dette. Det kunne måske også have den sidegevinst, at de mange hundeluftere i området, ville undlade at lade deres hunde gå løs over hele Skansehage. Det kunne overvejes om hegnene skulle laves således, at der i en periode om sommeren skulle være områder, hvor kreaturerne a.h.t. strandgæsterne ikke kunne færdes.

Forslag om græsning med geder blev også bragt på banen. Der er ingen tvivl om at geder ville være velegnede, men det ville kræve så mange dyr og ekstra effektivt hegn, at det nok ikke er en realistisk mulighed.

Ad dagsordenens pkt. 5. Tid og sted for næste.

Tirsdag d. 6/12 2011 kl. 15.00 på skovridergården Mantzhøj

Ad dagsordenens pkt. 6. Evt.

Nygård sø.

Der arbejdes fortsat på at få retableret Nygård sø, men der er opstået problemer med Ståruprenden, som er tilløbet til søen, idet det har vist sig at vandet her indeholder meget store mængder fosfor, hvilket vil være meget uheldigt at få ledt direkte ud i den kommende sø. Der arbejdes i øjeblikket med flere løsningsmodeller, for hvorledes man kan undgå at lede det fosforholdige vand ud i søen. En af modellerne er at rørlægge renden under søen, men det vil både være vanskeligt og temmelig dyrt. En anden mulighed er rørlægge renden og føre den uden om søen. Det vil være billigere, men vil ligesom den anden model medføre, at der i tørre perioder vil være en mindre vandtilførsel til søen end planlagt. Når den planlagte kloakering af Stårup om nogle år er gennemført, vil man atter kunne lede vandet fra

Ståruprenden til søen.

Der er skovet 200 kbm. egetræ til den bro der skal laves ud til borgruinen. Arbejdet med fundamentet til broen går i gang, når de arkæologiske undersøgelser er færdige, og det forventes de at være sidst på sommeren. Arbejdet med selve broen forventes at starte op i 2012.

Røsnæs Fyr, skovhjelperordning på Røsnæs Fyr indvies af Miljøministeren d. 17/6. Med etableringen af skovhjelperordningen er det bl.a. blevet muligt at give offentligheden adgang til selve fyret, idet skovhjelperne fremover skal stå for at holde åbent i fyret alle hverdage i nogle timer.

Derudover vil skovhjelperne også sørge for at området bliver passet og plejet. På sigt kan der også, når udstillingen i fyret er færdig, blive tale om, at de skal hjælpe til i udstillingen, og der skal muligvis også indrettes en kiosk eller lignende i området, som de evt. også skal stå for. Der er virkelig tale om en win-win aftale, vi får mulighed for at give offentligheden nogle bedre faciliteter og adgangsforhold på fyrområdet, samt sikre at området holdes pænt, og skovhjelperne får mulighed for at få et arbejde, som giver mening og samtidig opleve, at der bliver sat pris på deres arbejde.